

Foto: iStock

50 GODE FORSLAG

SOM VI IKKE MÅ
GENNEMFØRE FOR EU

ENHEDSLISTEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

- 3** Forord
- 5** Samlet oversigt over de 50 forslag
- 7** Klima og miljø
- 10** Forbrugerbeskyttelse
- 13** Finans og skat
- 15** Landbrug og fiskeri
- 16** Dyrevelfærd
- 18** Transport og sikkerhed
- 20** Sundhed
- 22** Velfærd og arbejdsmarked
- 27** Samfund
- 28** Noter

Denne rapport er udarbejdet af Enhedslistens EU-team v. Søren Søndergaard, Nikolaj Villumsen og Tobias Clausen.

For yderligere information: tobias.clausen@ft.dk

Udgivet af Enhedslisten

Opsætning: Eks-Skolens

Tryk: KLS PurePrint

Maj 2019

1. udgave, 1. oplag

Søren Søndergaard

Nikolaj Villumsen

Tobias Clausen

FORORD

Udgangspunkt for denne publikation er undren. Undren over, hvor tit vi i Enhedslisten har været ude for, at selv små uskyldige forslag er blevet afvist med den begrundelse, at "det må vi ikke for EU".

Der har længe været en diskussion om, hvor stor en andel af lovgivningen i Danmark, som er bestemt af EU. Forskellige opgørelser har varieret fra 11% til 60%. En analyse fra Kommunernes Landsforening i 2018 viste, at 41% af alle punkter på kommunalbestyrelsesmødernes dagsordener var påvirket af EU.

Selvom der ikke er enighed om præcis, hvor stor en andel af lovgivning, som dikteres og påvirkes af EU, er der dog ingen tvivl om, at EU bestemmer meget og at det demokratiske råderum for vores folkevalgte er blevet indskrænket i takt med, at mere og mere magt bliver overført til EU. Men én ting er, at EU bestemmer over, hvordan lovgivningen ser ud i Danmark. En anden ting er, hvordan EU-regler på forhånd sætter en stopper for, at forskellige forslag bliver fremsat og vedtaget af de folkevalgte. En påvirkning fra EU, som i høj grad forbliver usynlig for offentligheden.

Frygten for langvarige retssager og store bøder fra EU-domstolen afholder nemlig ofte embedsværket og størstedelen af det politiske system fra at stille forslag, som kunne være til gavn for befolkningen. Der er ovenikøbet etableret en hel procedure – notifikationsproceduren – for at sikre dette. Konkret betyder proceduren, at store dele af lovgivningen i Danmark sendes forbi EU-Kommissionen, som kontrollerer, om forslaget er i overensstemmelse med EU-reglerne. Det sker allerede inden et forslag overhovedet er fremsat.

Og så er vi tilbage til vores undren. Igen og igen har vi oplevet, at EU-systemet har været en bremseklods, når vi har ønsket at stille forslag, som sikrede bedre klima og miljø, forhindrede social dumping eller bare højnede fødevarerikigheden, sundheden og dyrevelfærden. Gang på gang ser vi, hvordan EU vægter hensynet til det indre marked og de multinationale selskabers mulighed for at afsætte deres varer over alle andre hensyn. Samtidig har vi oplevet, at når vi fremførte dette demokratiske problem i debatter med andre politikere, så blev det ofte betvivlet.

Derfor besluttede vi sidste år i Enhedslisten at prøve at afdække problemets omfang. Det er først og fremmest sket ved at stille hundredvis af spørgsmål til forskellige fagministerier for at få den "officielle" sandhed frem i lyset. Langt størstedelen af eksemplerne i rapporten bygger derfor på konkrete juridiske vurderinger og fortolkninger af de gældende EU-regler foretaget af de relevante ministerier. Og selv vi er blevet overraskede over, hvor udbredt problemet er.

Det er selvfølgelig klart, at hvis man ikke har de store ambitioner om at forbedre forholdene for befolkningen i Danmark, så er problemet til at overse. Men hvis man ønsker virkelige forandringer på mange områder, så bliver EU-bremsen et stort problem. Så er det noget, som vil være med til at lægge hindringer i vejen for, at et progressivt flertal kan vedtage rød-grønne forslag til gavn for befolkningen.

Ud af de mange eksempler på ting, vi ikke må for EU, har vi i denne rapport udvalgt 50 store og små eksempler. De er bare toppen af isbjerget på alle de fornuftige ting til gavn for befolkningen, som EU umid-

delbart forhindrer. Derfor håber vi, at denne rapport kan være med til at skabe en diskussion om, hvor meget magt vi har overladt til EU, og hvor meget vi ønsker at overlade i fremtiden.

Vi håber også, at den kan skabe forståelse og opbakning til vores forslag om, at de enkelte medlemslande i EU skal have mulighed for at gå foran, når det gælder områder som miljø, klima, lønmodtagerrettigheder, forbrugersikkerhed, fødevarestandarder og dyrevelfærd. Og så håber vi, at den kan sikre opbakning til, at det ind imellem er nødvendigt at udfordre EU-reglerne og gå foran – Danmark skal være et foregangsland.

Til sidst en stor tak til vores EU-medarbejder, Tobias Clausen, som har gjort et kæmpe arbejde med at finde eksempler frem, formulere spørgsmål til fagministerierne på den rigtige måde og bearbejde svarene. Uden ham var denne rapport ikke blevet til noget.

Søren Søndergaard,
Medlem af Folketinget og EU-ordfører, Enhedslisten. Maj 2019

SAMLET OVERSIGT OVER DE 50 FORSLAG

KLIMA OG MILJØ

1. Billigere økologi i supermarkedet
2. Forbud mod problematiske sprøjtegifte som glyphosat (Round-up)
3. Et mere ambitiøst økologimærke
4. Mere bæredygtig genanvendelse af køkkenaffald
5. Udfasning af salg og import af nye diesel- og benzinbiler
6. Mere lokalt ejerskab over vindmølleprojekter
7. Forsvar for det statskontrollerede økologi-mærke

FORBRUGERBESKYTTELSE

8. Mærkning af giftige stoffer i legetøj
9. Nemmere mulighed for at sige "nej tak" til reklamer
10. Bedre fødevarekontrol med bakteriefyldt kød
11. Mere gennemsigtige priser – forbud imod rabatkuponer
12. Bedre beskyttelse mod nikkelallergi
13. Færre fødevarer proppet med kunstige vitaminer
14. Nul problematisk kemi i fødevareremballage
15. Forbud mod det sundhedsskadelige stof cadmium i chokolade
16. Bedre fødevarekontrol med salmonella i æg

FINANS OG SKAT

17. Stop for flere skattekrone i skattely
18. Sortlist kriminelle banker og virksomheder
19. Gør bankerne mere modstandsdygtige
20. Stop for store bankers kreative omgåelse af kapitalkrav
21. Understøttelse af Dankortet
22. Taxikørsel uden udenlandske kapitalfonde

LANDBRUG OG FISKERI

23. Bopælspligt for landbrugsejendomme
24. Stop for udsalg af danske fiskeriressourcer

DYREVELFÆRD

25. Bedre dyrevelfærd – stop for lange dyretransporter
26. Mærkning af kød fra dyr, som er slågtet uden bedøvelse
27. Slut med dyremishandling – stop for import og salg af foie gras
28. Forbud mod dansk eksport af sødmælkskalve

TRANSPORT OG SIKKERHED

29. Et bedre og mere effektivt toget
30. Færre spritbilister på vores veje – alkolås i alle nye biler
31. Større tryghed på vandet og ved danske strande – landsdækkende forbud mod vandscootere
32. Færre højresvingsulykker og bedre beskyttelse af cyklister

SUNDHED

33. Sikring af høj patientsikkerhed – også i landdistrikterne
34. Stop for profit på frivillige bloddonationer
35. Ophæve forbud imod snus
36. Bedre mærkning af sund mad

VELFÆRD OG ARBEJDSMARKED

37. Mindre EU-udbudsbureaukrati – flere penge til velfærd
38. Fair-trade mærkningsordning for flyselskaber
39. Slut med grådige arbejdsgivere, som løber fra regningen
40. Effektiv bekæmpelse af social dumping
41. Børnecheck på lige vilkår
42. Garanti for praktikpladser i forbindelse med offentligt byggeri
43. Arbejdsgiverpligt om jobopslag og dokumentation for arbejdskraftmangel
44. Stop for brug af kørselsfradrag til social dumping
45. SU på lige vilkår
46. Sikkerhed for inddrivelse af SU-gæld
47. Et målrettet og retfærdigt håndværkerfradrag

SAMFUND

48. Bedre forhold for talentudvikling i danske idrætsforeninger
49. Stop for import af varer fra ulovlige israelske bosættelser
50. Blindskrift på pakninger med lægemidler til dyr

KLIMA OG MILJØ

1. BILLIGERE ØKOLOGI I SUPERMARKEDET

Enhedslisten ønsker at fjerne moms på økologiske varer, for at sikre mindre prisforskel til de ikke-økologiske varer og samtidig mindske den unfair konkurrence, som økologisk produktion er udsat for. Økologisk omstilling af landbrug og fødevarerproduktion er afgørende for at beskytte natur, drikkevand og biodiversitet. Flere skal derfor have mulighed for at vælge økologiske fødevarer. Det skal ikke kun være en mulighed for dem med pengepungen i orden.

EU's momsregler tillader ikke differentieret moms på varer på baggrund af måden, varerne er produceret på. Danmark må derfor ikke vedtage, at fjerne moms på økologiske varer. Ligeledes må Danmark ikke afskaffe moms på fx tamponer og hygiejnebind, sådan som Kvinderådet, Danske kvindesamfund og Sex og Samfund tidligere har foreslået.^{1,2}

2. FORBUD MOD PROBLEMATISKE SPRØJTEGIFTE SOM GLYPHOSAT (ROUND-UP)

Enhedslisten ønsker ud fra et forsigtighedsprincip at indføre et landsdækkende totalforbud imod sprøjtegiften glyphosat, som er verdens mest brugte ukrudtsmiddel. Stoffet findes blandt andet i den meget anvendte sprøjtegift Round-Up, som mange konventionelle landmænd bruger til at sprøjte på deres marker. Ifølge verdenssundhedsorganisationen WHO er glyphosat sandsynligvis kræftfremkaldende for mennesker. Samtidig tyder undersøgelser på, at der er alvorlige sundhedsmæssige konsekvenser for de landbrugsdyr, der spiser Roundup-sprøjtet foder. Sprøjtegifte, som indeholder glyphosat, udgør derfor en risiko for både vores drikkevand, vores natur og de dyr og fugle, som lever i landbrugslandet. EU mener, at der er blevet påvist sikker anvendelse af glyphosat i forhold til risiko for menneskers sundhed, miljø og grundvand. Miljø- og fødevarerministeriet har derfor konkluderet, at det er usandsynligt, at Danmark i overensstemmelse med EU-reglerne må vedtage et nationalt totalforbud.³

3. ET MERE AMBITIØST ØKOLOGIMÆRKE

Enhedslisten ønsker, at hensynet til natur og klima i højere grad skal spille en rolle i forbindelse med tildeling af det danske statskontrollerede økologimærke. Forbrugerne efterspørger i stigende grad økologiske fødevarer, men deres forventninger til økologien stiger også. Derfor bør der stilles konkrete krav til, hvordan danske økologer bidrager til at reducere klimabelastningen. Det kan for eksempel ske ved at dyrke flere efterafgrøder, der binder kulstof i jorden, så det ikke ender i atmosfæren. På grund af EU's regler på økologiområdet må Danmark ifølge Miljø- og fødevarerministeriet ikke vedtage strammere nationale regler for tildeling af det danske statskontrollerede økologimærke.⁴

4. MERE BÆREDYGTIG GENANVENDELSE AF KØKKENAFFALD

Enhedslisten ønsker mere cirkulær økonomi, hvor vi i højere grad genanvender affald til gavn for miljøet. Derfor ønsker vi blandt andet at gøre det muligt, at køkken- og madaffald, som kommer fra restauranter, cateringvirksomheder og kommunekøkkener, kan genanvendes som foder til høns. Dette vil sikre en

bæredygtig genanvendelse af køkkenaffald. Alene i København Kommunes bruges der hvert år 9.000 tons økologiske fødevarer.⁵ En række danske top-restauranter har tidligere eksperimenteret med at bruge porretoppe, gulerodsskræller og tørt brød til at fodre høns.⁶ Det er imidlertid ifølge EU-retten ikke tilladt at anvende køkken- og madaffald fra restauranter som foder til høns, uanset om der er tale om økologisk eller ikke-økologisk produktion. Den danske fødevarerkontrol har derfor nedlagt forbud imod en sådan genanvendelse af køkkenaffald.^{7,8}

5. UDFASNING AF SALG OG IMPORT AF NYE DIESEL- OG BENZINBILER

Enhedslisten ønsker at udfase salg og import af nye diesel- og benzinbiler, så vi kan erstatte dem med en ny bilpark af elbiler. Forbuddet imod salg af nye dieselmotorer skal træde i kraft i 2022, imens forbuddet imod salg af nye benzinbiler skal træde i kraft i 2025. De nye regler skal gradvist gennemføres ved massiv støtte til salg af elbiler gennem statsstøtteordninger, indtil elbiler fuldt ud kan konkurrere med benzinbiler.⁹ En reduktion af CO₂-udledningen inden for transportsektoren er et afgørende element i bestræbelserne på at leve op til den internationale klimaaftale. Samtidig vil det sikre mindre luftforurening. I Danmark dør 4.000 mennesker hvert år for tidligt på grund af luftforurening, hvor transportsektoren står for 40 procent af kvælstofudledningen. Det er i dag ikke muligt for enkelte EU-medlemslande at forbyde salg og import af nye benzin- og dieselmotorer, da landene ikke må indføre et sådant forbud af hensyn til varernes fri bevægelighed i EU og det indre marked.^{10,11}

6. MERE LOKALT EJERSKAB OVER VINDMØLLEPROJEKTER

Enhedslisten ønsker at sikre større lokal forankring af nye kystmølleprojekter ved at give en større afregning for strømmen, hvis et kystmølleprojekt har lokal opbakning. I 2012 var regeringen i dialog med EU-Kommissionen om at godkende en ordning om et ekstra pristillæg på 1 øre pr. kWh som incitament til lokalt ejerskab for kystnære møller. EU-Kommissionen gjorde i den forbindelse klart, at forslaget ikke var foreneligt med det indre marked og var i strid med EU's statsstøtteregler.¹²

7. FORSVAR FOR DET STATSKONTROLLEREDE ØKOLOGI-MÆRKE

Enhedslisten ønsker at sikre, at alle fødevarer, der sælges med det danske statskontrollerede økologi-mærke lever op til de stramme danske regler for økologi. EU's regler betyder i dag, at fødevarer, der ikke er rent økologiske kan sælges under det danske økologi-mærke. I EU kan ægproducenter f.eks. indsætte op til 18 uger gamle ikke-økologiske kyllinger i deres ægproduktion. De kan desuden anvende fem procent ikke-økologisk proteinfoder til økologiske svin og fjerkræ inden for den samme periode. I Danmark anvendes rent økologisk opdrættede høns til æglægning. I Danmark er der desuden forbud imod sprøjtning med tungmetallet kobber til bekæmpelse af svampesygdomme. Det betyder, at danske økologiske æbler dyrkes uden brug af kobber, mens udenlandske økologiske æbler kan være produceret med kobber.^{13,14}

Selvom produkterne fra EU-landene ikke lever op til de danske regler, er det ikke muligt at forhindre, at disse fødevarer bliver solgt med det danske økologimærke. Udenlandske økologiske produkter, der importeres til Danmark og opfylder de gældende EU-regler for økologi, kan mærkes med det danske statskontrollerede økologimærke, når den sidste pakning af produktet er sket i Danmark. Da EU's økologi-forordning beskytter varernes frie bevægelighed i EU, er det ikke muligt for Danmark at stoppe tildelingen af det danske statskontrollerede økologimærke, selvom fødevarerne ikke lever op til de samme stramme regler, som gælder i Danmark.¹⁵

FORBRUGERBESKYTTELSE

8. MÆRKNING AF GIFTIGE STOFFER I LEGETØJ

Enhedslisten ønsker, at der indføres krav om mærkning af kemiindholdet i legetøj. Det gælder allerede i dag, at kosmetik skal have en varedeklaration med, hvilke kemiske stoffer varen indeholder. Enhedslisten ønsker at udvide dette til også at gælde legetøj. Det er i dag importørernes opgave at sørge for, at legetøj solgt i Danmark ikke indeholder farlig kemi, men mange importører og forhandlere ved ikke, hvilke kemikalier der er indeholdt i de produkter, som de sælger til børn. Afsløringer af farlige kemikalier i legetøj har fået Forbrugerrådet til i 2018 at foreslå, at producenter forpligtes til en fuld varedeklaration af indholdet i legetøj. På den måde kan både forbrugere, forhandlere og importører sikre, at det legetøj, de sælger, ikke indeholder hormonforstyrrende stoffer eller andet farlig kemi.¹⁶ Desværre er reglerne for legetøj totalharmoniseret i EU, hvorfor medlemslande ikke må vedtage yderligere krav om varedeklaration eller mærkning af legetøj.¹⁷

9. NEMMERE MULIGHED FOR AT SIGE "NEJ TAK" TIL REKLAMER

Enhedslisten ønsker at gøre det nemmere for borgerne at sige "nej tak" til reklamer i deres postkasse. I dag er det sådan, at borgere aktivt skal frabede sig husstandsomdelte reklamer, hvis de ikke ønsker at modtage reklamer. Enhedslisten ønsker at erstatte den model med en reklamer "ja tak"-ordning, hvor borgerne som udgangspunkt ikke modtager reklamer på deres adresse, medmindre de aktivt har tilmeldt sig. En dansk husstand modtager omkring 60 kg reklamer om året, selvom mange ikke ønsker dem. En "ja tak"-ordning vil derfor minimum spare tonsvis af papir hvert år til gavn for vores natur og miljø.¹⁸

Forbrugerrådet støtter en sådan ordning.¹⁹ Da forslaget vil begrænse udenlandske virksomheder i at reklamere over for danske forbrugere, mener EU-Kommissionen, at det er i strid med EU-reglerne.²⁰

10. BEDRE FØDEVAREKONTROL MED BAKTERIEFYLDT KØD

Enhedslisten ønsker en strammere fødevarekontrol med kød importeret fra udlandet. Hvert år rammes mange danskere af mavesmerter, diarré og feber, som konsekvens af madforgiftning. Det skyldes ofte kød, som indeholder salmonella eller campylobacter-bakterier. Især kød importeret fra udlandet kan give problemer, fordi det indeholder meget mere salmonella og campylobacter end dansk kød. Samtidig er bakterierne i det udenlandske kød også mere resistente over for antibiotika, der bruges til at behandle mennesker, så syge og svækkede patienter ikke kan behandles.^{21 22 23} Enhedslisten ønsker derfor at indføre krav om, at importører, forud for import af kød fra andre EU-lande, skal anmelde importen til de danske fødevaremyndigheder. En sådan ordning ville hjælpe fødevarekontrollen med at få overblik over alt det kød, som bliver importeret og dermed også kunne lave flere og mere målrettede kontroller.

Danmark har tidligere haft en sådan ordning. EU-domstolen har imidlertid gjort klart, at en sådan ordning vil være i strid med EU's krav om varernes fri bevægelighed. Danmark må heller ikke stille krav om, at importeret kød ledsages af et handelsdokument, der bl.a. viser, hvor kødet skal hen, om kødet er fra en godkendt eksportvirksomhed og hvornår kødet er infrosset. Danmark har tidligere haft et sådan

krav, som var et redskab, som blev anvendt i fødevarekontrollen ved den dansk-tyske grænse til at afsløre ulovligt indført og for gammelt kød.²⁴ Ifølge Miljø- og fødevareministeriet må Danmark ikke genindføre krav om handelsdokument, da det formentlig vil være i strid med EU's indre marked.^{25 26 27 28 29}

11. MERE GENNEMSIGTIGE PRISER – FORBUD IMOD RABATKUPONER

Enhedslisten ønsker at forbyde butikkerne at bruge rabatkuponer. Danmark har tidligere haft et forbud imod markedsføring ved brug af rabatkuponer og købsbetingede konkurrencer, men det blev ophævet i 2011 som konsekvens af et nyt EU-direktiv. Både Forbrugerrådet og detailhandlen er enige om, at rabatkuponer over en bred kam betyder mere administrativt bøvl og uigennemsigtig konkurrence på prisen.³⁰ Ifølge Forbrugerrådet er kuponerne samlet set med til at gøre varerne dyrere i de butikker, hvor de bruges, ligesom de i praksis er urimelige, fordi de forskelsbehandler kunderne og gør køerne foran kasserne længere. EU Domstolen har fastslået, at EU-reglerne ikke tillader et forbud imod rabatkuponer. Danmark må derfor ikke forbyde rabatkuponer. Den danske regering har tidligere undersøgt, om EU-reglerne kunne laves om, men EU-Kommissionen ønsker ikke at ændre reglerne.³¹

12. BEDRE BESKYTTELSE MOD NIKKELALLERGI

Enhedslisten ønsker at stramme forbrugernes beskyttelse mod at udvikle nikkelallergi. EU har i dag vedtaget regler, som begrænser, hvor meget nikkel et smykke må afgive, men reglerne er ikke stramme. Danmark havde oprindeligt en stram maksgrænse for, hvor meget nikkel, der måtte indgå i stikkere eller andre metalgenstande, som indsættes i hullede ører mv. imens såret heler, men denne grænse blev i stedet erstattet af EU-regler om, hvor meget nikkel smykker måtte afgive. Det blev opfattet som en svækkelse af beskyttelsen mod nikkel, hvilket blev kritiseret af både Forbrugerrådet Tænk og Dansk Piercing Laug, som frygtede at antallet af nikkelallergikere ville stige som konsekvens af de svækkede regler. Danmark stemte derfor imod de nye EU-regler, men da der ikke var flertal for den danske linje, blev forslaget alligevel stemt igennem.^{32 33 34}

I 2016 viste en undersøgelse fra Miljøstyrelsen, at 300.000 danskere lider af nikkel-allergi. Det fik Miljø- og fødevareministeren til at opfordre til, at man kiggede nærmere på EU-reglerne og eventuelt indførte strammere regler.³⁵ Reglerne vedrørende nikkel i smykker er totalharmoniserede i EU. Danmark må derfor ikke indføre strammere danske regler.³⁶

13. FÆRRE FØDEVARER PROPPET MED KUNSTIGE VITAMINER

Enhedslisten ønsker at indføre regler, så det kun er tilladt at berige fødevarer – det vil sige tilsætte vitaminer og andre næringsstoffer, – når der vurderes at være et ernæringsmæssigt behov i befolkningen for tilsætningen. Forbrugerrådet Tænk er kritiske overfor tilsætning af kunstige vitaminer til fødevarer, da de mener, at det vildleder kunderne mere end det vejleder. Samtidig bruges berigelse af fødevarer til at legitimere usunde fødevarer, som chokolade eller sodavand. 2011 blev det rapporteret, at der er rekord-

mange berigede fødevarer i de danske butikker.³⁷ Danmark havde oprindeligt et forbud imod unødvendig berigelse af fødevarer indtil 2004, hvor en EU-dom afgjorde, at forbuddet var i strid med EU's krav om varenes fri bevægelighed. Danmark måtte ophæve disse regler og det er ifølge EU-reglerne ikke muligt at genindføre forbuddet.³⁸

14. NUL PROBLEMATISK KEMI I FØDEVAREEMBALLAGE

Enhedslisten ønsker at begrænse det hormonforstyrrende stof bisphenol A i fødevareemballage. EU har i dag vedtaget regler, som begrænser det hormonforstyrrende stof bishpenol A i fødevareemballage, så som konservesdåser og plastflasker. Men grænseværdien for, hvor meget stof, som må være i fødevareemballage er seks gange så høj som DTU anbefaler.

De negative effekter, der muligvis er forbundet med at blive udsat for bishpenol A, spænder fra nedsat frugtbarhed hos både mænd og kvinder, tidlig pubertet og andre hormonrelaterede funktioner til indlæringsvanskeligheder, kræft og hjerneskader. Derfor anbefaler fødevarestyrelsen, at særligt små børn og gravide af forsigtighedshensyn skal vælge indpakning, der ikke indeholder bisphenol A. Den danske regering anerkender, at grænseværdien for bishpenol A i fødevareemballage i dag er for høj, men siger, at man vil arbejde i EU for at sænke grænseværdien. Området er totalharmoniseret i dag i EU, hvorfor Danmark ikke må vedtage strammere regler på området.^{39 40 41}

15. FORBUD MOD DET SUNDHEDSSKADELIGE STOF CADMIUM I CHOKOLADE

Enhedslisten ønsker at begrænse indholdet af det sundhedsskadelige stof cadmium i chokolade. EU har vedtaget en grænseværdi for stoffet cadmium i mørk chokolade, som trådte i kraft 1. januar 2019. Men DTU Fødevarainstituttet har erklæret, at grænseværdien for cadmium i mørk chokolade er sat for højt, så det reelt ikke får nogen praktisk betydning. Cadmium er et grundstof – et metal – der findes i naturen og især stammer fra vulkanudbrud. Tungmetallet bliver deponeret i kakaobønner, der bruges til chokolade. I forvejen får vi cadmium gennem kosten, og hvis vi samtidig spiser mere end 100 gram mørk chokolade om dagen, får vi for meget cadmium. Stoffet ophobes i lever og nyrer, og det vil være sundhedsskadeligt på sigt. Derfor ønsker man at begrænse stoffet i mørk chokolade.⁴² Da området er totalharmoniseret, må Danmark ikke vedtage strammere regler på området.⁴³

16. BEDRE FØDEVAREKONTROL MED SALMONELLA I ÆG

Enhedslisten ønsker strammere fødevarekontrol med salmonella i æg, som importeres til Danmark fra EU-landene. Der er i dag krav om at danske æg hver anden uge testes for en række typer salmonella. Æg produceret i EU-lande testes imidlertid kun hver 15 uge.⁴⁴ Fødevarestyrelsen mener derfor, at danske æg er mere sikre end udenlandske æg i forhold til risikoen for salmonella.⁴⁵ Ifølge Miljø- og fødevarerministeriet må Danmark ikke kræve, at æg, som importeres fra andre EU-lande til Danmark, har gennemgået samme eller tilsvarende kontrol for salmonella, som de danske æg.⁴⁶

FINANS OG SKAT

17. STOP FOR FLERE SKATTEKRONER I SKATTELY

Enhedslisten ønsker at udelukke virksomheder fra skattely fra at kunne byde på opgaver for det offentlige. Hvert eneste år køber det offentlige i Danmark ind for 300 milliarder kroner. Det er kommuner, regioner og staten, som indkøber legetøj til vores børnehaver, medicin til vores sygehuse, rengøring på vores plejehjem og meget andet. En kortlægning har vist, at alene i 2015 havde danske kommuner omkostninger for 4,4 milliarder kroner til virksomheder, som er helt eller delvist ejet af selskaber fra nogle af de værste skattely-lande.⁴⁷ Skatteydernes penge ender altså i lommerne på multinationale selskaber, som spekulerer i at undgå at betale til fællesskabet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har konkluderet, at EU's udbudsregler betyder, at danske kommuner, regioner og staten ikke må udelukke virksomheder fra offentlige udbud, selvom om de er placeret i verdens værste skattely.⁴⁸

18. SORTLIST KRIMINELLE BANKER OG VIRKSOMHEDER

Enhedslisten vil sætte en stopper for, at virksomheder kan involvere sig i bestikkelse og grov økonomisk kriminalitet og skatteunddragelse uden at blive straffet for det. Derfor skal alle virksomheder og banker, som er dømt for økonomisk kriminalitet tidligst kunne deltage i offentlige udbud 2 år efter dommen. EU's udbudsregler betyder, at offentlige myndigheder i dag skal udelukke en ansøger eller tilbudsgiver fra deltagelse i en udbudsprocedure, hvis de ved endelig dom er dømt eller har vedtaget bødeforlæg for hvidvask. Udelukkelsen gælder i 4 år. Desværre angiver udbudsreglerne også, at de offentlige myndigheder ikke kan udelukke en virksomhed, der kan dokumentere, at den atter er pålidelig via såkaldt "self-cleaning". Det vil sige, at virksomheden har betalt sit udestående og lover ikke at ville begå kriminalitet igen. F.eks. kunne virksomheden ATEA byde ind på offentlige udbud, blot 2 måneder efter at være blevet dømt for bestikkelse i danmarkshistoriens største korruptionssag.^{49 50 51} Også Danske Bank har kunnet byde på offentlige opgaver til trods for, at banken i 2017 blev dømt for overtrædelse af hvidvaskloven.⁵² Muligheden for, at virksomheder kan lave "self-cleaning" blev i 2016 indført i den danske udbudslov på baggrund af EU's udbudsdirektiv, hvorfor Danmark ikke i overensstemmelse med EU-retten kan indføre en 2-årig karantæneperiode uden mulighed for "self-cleaning" for virksomheder, som er blevet dømt for økonomisk kriminalitet.^{53 54}

19. GØR BANKERNE MERE MODSTANDSDYGTIGE

Bankernes egenkapital er på trods af øgede kapitalkrav stadig meget lav i forhold til udlånsmassen. Enhedslisten vil gøre bankerne mere modstandsdygtige ved over en årrække at indfase et såkaldt gearingsloft på 1:10, således at egenkapitalen kommer til at udgøre 10 pct. af de samlede aktiver. De gældende EU-regler betyder, at der i dag er et loft for gearing på 1:33 – dvs. at egenkapitalen skal udgøre mindst 3 pct. af de samlede aktiver. Det er dog et meget lavt krav, som svarer til den gearing, som den amerikanske finanskoncern, Lehmann Brothers, havde lige før dens krak, som blev startskud på finanskrisen. Det har medført kritik fra en række eksperter.⁵⁵ Reglerne vedrørende gearingsregler for banker, som fungerer på

det indre marked er totalharmoniserede i EU via kapitalkravsforordningen (CRR). Det er derfor ikke muligt, at Danmark nationalt kan indføre strammere gearingsregler for de danske pengeinstitutter, end hvad der fremgår af de gældende EU-regler.⁵⁶

20. STOP FOR STORE BANKERS KREATIVE OMGÅELSE AF KAPITALKRAV

Enhedslisten vil udfase de interne risikovægte i store danske pengeinstitutter. Brugen af interne risikovægningsmodeller til opgørelse af storbankers kapitalfinansiering skævvrider konkurrencen mellem de store institutter, der har råd til at benytte sig af dem, og de mindre institutter, der ikke har computerkraft og ekspertise til at gennemføre de komplekse beregninger, som ligger bag de interne modeller. Dermed kan de store pengeinstitutter mindske deres reelle solvenskrav markant, og de skal derfor rejse relativt set mindre kapital end de små banker, som anvender standardmodellerne. En udfasning af de interne risikovægningsmodeller i de store danske banker vil dels sikre mere velpolstrede storbanker og dels sikre mere fair konkurrencevilkår mellem de aktionærejede storbanker og de fællesejede pengeinstitutter.⁵⁷ Reglerne vedrørende interne risikovægte er totalharmoniserede i EU via kapitalkravsforordningen (CRR). Danmark må derfor ikke ifølge EU-reglerne beslutte at udfase de interne risikovægte i store danske banker.⁵⁸

21. UNDERSTØTTELSE AF DANKORTET

Enhedslisten ønsker at pålægge danske virksomheder krav om, at forudindstille deres kreditkortterminaler således, at det som udgangspunkt altid er Dankortdelen af et Visa/Dankort som anvendes i forretningen, medmindre forbrugeren aktivt træffer et andet valg. Dankortet er det betalingskort, som er billigst for butikkerne at tage imod, da dankortet er underlagt lovgivning, der regulerer, hvilke gebyrer der må tages for det af bankerne. Den massive opbakning til Dankortet gør driften billig. Det holder butikkernes og forbrugernes omkostninger nede. Internationale betalingskort som Visakortet og MasterCard er ikke underlagt samme regler. Derfor er gebyrer for disse kort typisk langt højere. Dankortet er derfor under pres fra bankerne, som kan tjene flere penge ved at udstede internationale kort i stedet for Dankortet. Ved at pålægge virksomheder, at forudindstille deres kreditkortterminaler til altid som udgangspunkt at bruge Dankortdelen på et Visa/Dankort ønsker Enhedslisten, at understøtte Dankortet. Et sådant krav vurderes ifølge Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen at ikke være i overensstemmelse med EU's interbankgebyrforordning og dermed være i strid med EU-retten.⁵⁹

22. TAXIKØRSEL UDEN UDENLANDSKE KAPITALFONDE

Enhedslisten ønsker, at sikre, at taxaerhvervet i Danmark domineres af mindre vognmænd og forenings-ejede taxaselskaber frem for udenlandske pengemænd og kapitalfonde, som vil betyde dårligere forhold for chaufførerne og højere priser for kunderne. Derfor bør det være et krav, at udenlandske virksomheder fra bl.a. EU-lande, som ønsker tilladelse til at drive kørselskontor med henblik på taxikørsel i Danmark, har en ejerkræds, hvor minimum 75 procent udgøres af personer med bopæl i Danmark. Senest har vi set, hvordan liberaliseringen af taxiloven i Danmark har ført til, at Danmarks største taxiselskab Dantaxi nu ejes af en udenlandsk kapitalfond, som er placeret i skattelyet Luxembourg.⁶⁰ Ifølge Transportministeriet følger det af EU's indre marked og den fri etableringsret, at et krav om bopæl i et EU-medlemsland, uanset om det knytter til en person eller ejerandel i et selskab, vil være i strid med EU-reglerne. Danmark har derfor ikke mulighed for at indføre et sådant krav på grund af EU-reglerne.⁶¹

LANDBRUG OG FISKERI

23. BOPÆLSPLIGT FOR LANDBRUGSEJENDOMME

Enhedslisten ønsker at indføre bopælspligt for ejere af danske landbrugsejendomme. Man har de seneste år set, at danske gårde opkøbes i rekordtempo af velhavende investorer fra især udlandet.⁶² Det er problematisk, hvis fremtiden for landbrugserhvervet i Danmark lægges i hænderne på en lille gruppe pengefolk uden hverken indsigt eller ansvar overfor landbrugets vilkår og de lokale forhold, hvor produktionen finder sted. Samtidig betyder udsalget af gårdene til udenlandske investorer, at den næste generation af landmænd får meget svært ved at købe en gård. Danmark har tidligere haft en sådan bopælspligt for ejere af landbrugsejendomme, men disse regler blev underkendt af en dom ved EU-domstolen i 2007, da retten fandt reglerne i strid med den fri bevægelighed for kapital og den fri etableringsret. Her blev også fjernet krav om en afstandsgrænse på ti kilometer ved erhvervelse af en yderligere landbrugsejendom. Ifølge Miljø- og fødevarerministeriet tillader EU-reglerne derfor ikke, at Danmark genindfører bopælspligten for danske landbrugsejendomme.^{63 64}

24. STOP FOR UDSALG AF DANSKE FISKERIRESSOURCER

Enhedslisten ønsker at sikre, at de danske fiskeressourcer kommer lokale fiskere med bopæl i Danmark til gavn frem for udenlandske pengemænd. Derfor bør det være et krav, at udenlandske virksomheder eller borgere fra EU-lande kun kan indregistrere fiskefartøjer i Danmark, hvis der er tale om en person med bopæl i det danske rigsfællesskab eller en virksomhed, hvor minimum 75 procent af ejerandelen udgøres af personer med bopæl i Danmark. En opgørelse foretaget af miljøorganisationen Greenpeace for DR Nyheder viste i 2017, at 23 procent af de danske fiskekvoter inden for det store industrifiskeri er ejet af blot fire svenske virksomheder. Værdien af de svenske selskabers kvoter er 1,1 milliarder kroner. Det er en fordobling på fem år. De svenske selskaber betaler selskabsskat i Danmark. Men overskuddet og beskatning af ejernes udbytter havner i stedet i Sverige.⁶⁵ Ifølge Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri er 49 mindre fiskerihavne i Danmark lukket inden for de sidste ti år på baggrund af udviklingen, hvor fiskekvoterne koncentrereres på færre fartøjer.⁶⁶ EU-domstolen har afgjort, at et krav om bopæl i et EU-medlemsland, uanset om det knytter sig til en person eller ejerandel i et selskab vil være i strid med EU-reglerne. Danmark har derfor ikke mulighed for at indføre et sådant krav på grund af EU-reglerne.^{67 68}

Foto: Ana Viguera (CC BY-NC 2.0)

DYREVELFÆRD

25. BEDRE DYREVELFÆRD – STOP FOR LANGE DYRETRANSPORTER

Enhedslisten ønsker en bedre dyrevelfærd for dyr, som transporteres. Derfor ønsker vi at forbyde lange dyretransporter over 8 timer. I maj 2018 kom det frem, at antallet af lange dyretransporter over 8 timer er eksploderet. Tal fra fødevarestyrelsen viser, at på ti år er antallet af lange transporter med levende svin fra Danmark til udlandet femdoblet fra 1,9 millioner grise i 2007 til 9,4 millioner i 2017. Det har fået Dyrenes Beskyttelse til at kræve et forbud imod de lange dyretransporter.⁶⁹

EU's krav om varernes fri bevægelighed betyder, at medlemslandene ikke kan vedtage et maksimum på fx 8 timer for, hvor længe dyr må transporteres eller forbyde omlæsning af dyr.^{70 71} Da EU i 2004 oprindeligt vedtog de regler, som tillader lange dyretransporter stemte Danmark imod forslaget, men da Danmark var det eneste land, som modsatte sig forslaget blev reglerne stemt igennem.^{72 73}

26. MÆRKNING AF KØD FRA DYR, SOM ER SLAGTET UDEN BEDØVELSE

Enhedslisten ønsker en mærkning af kød fra dyr, som er slagtet uden forudgående bedøvelse. I 2014 blev det forbudt at slagte dyr i Danmark uden bedøvelse. Der foretages imidlertid fortsat slagtning uden bedøvelse i andre EU-lande. Det betyder, at der importeres kød, som kommer fra dyr, der er slagtet uden bedøvelse. Det er både et problem for dyrevelfærden og unfair konkurrence for danske producenter. Samtidig kan danske forbrugere uden at vide det købe kød, som er slagtet under helt uacceptable vilkår. En mærkningsordning vil betyde gennemsigtighed for de danske forbrugere om forholdene, dyrene er blevet slagtet under. Mærkning af fødevarer er imidlertid totalharmoniseret i EU. Det betyder f.eks., at medlemslandene ikke må lave egne nationale regler.⁷⁴ Derfor er det heller ikke muligt at kræve mærkning af kød fra dyr, som er blevet fodret med genmodificeret foder (GMO).^{75 76}

27. SLUT MED DYREMISHANDLING – STOP FOR IMPORT OG SALG AF FOIE GRAS

Enhedslisten ønsker at forbyde salg og import af foie gras. Det er i dag allerede forbudt at producere foie gras i Danmark på grund den dyremishandling, som foregår under produktionen. Det er dog fortsat tilladt at importere og sælge den kontroversielle ret i Danmark. Alene i 2016 blev der ifølge Dyrenes beskyttelse importeret næsten 20.000 kg foie gras til Danmark. Foie gras produceres under grusomme forhold, hvor fuglene lider under produktionen. Produktionen sker ved tvangsfodring, som giver dyrene akut diarré og åndedrætsbesvær, og det er en sygelig tilstand, når fuglene udvikler en stor fedtlever. Derfor er dødeligheden i en foie gras-produktion 10 til 20 gange så høj, som i en normal ande- eller gåse-produktion. Derfor har Dyrenes Beskyttelse længe advokeret for at få indført et importforbud i Danmark. Traditionel produktion af foie gras er i henhold til EU's regelsæt lovligt. Derfor må Danmark ikke forbyde import fra andre EU-lande, da det vil være i strid med EU's regler om varernes frie bevægelighed.^{77 78 79}

28. FORBUD MOD DANSK EKSPORT AF SØDMÆLKSKALVE

Enhedslisten ønsker at forbyde eksport af såkaldte "sødmælkskalve" fra Danmark. Hvert år eksporterer Danmark over 30.000 spæde tyrekalve til primært Holland. Kalvene eksporteres, når de er ca. 14 dage gamle. De hollandske kalveproducenter giver ofte en bedre pris for kalvene end man sædvanligvis kan opnå ved salg i Danmark. Det skyldes, at man i Holland har udviklet en særlig nicheproduktion af "sødmælkskalve", en produktion af meget lyst kalvekød, som fremkommer ved, at dyrene udelukkende fodres med meget fiberfattigt foder, primært mælk. Denne ensidige fodring har store helbredsmæssige og dyreværns-mæssige konsekvenser, da kalvene ikke får udviklet normal drøvtyggerfunktion og risikerer at udvikle smertefuld kronisk diarre og jernmangel. Derfor er denne produktionsform også forbudt i Danmark, da den er i strid med dyreværnsloven. Alligevel eksporterer Danmark tusindvis af tyrekalve til netop denne produktionsform til andre EU-lande. Det er ikke muligt for Danmark at indføre et eksportforbud, fordi EU's indre marked og kravet om varernes fri bevægelighed forbyder EU-lande at lave import- eller eksportforbud imellem EU-landene.⁸⁰

TRANSPORT OG SIKKERHED

29. ET BEDRE OG MERE EFFEKTIVT TOGNET

Enhedslisten ønsker at lægge DSB og BaneDanmark sammen igen. BaneDanmark, som har ansvaret for vedligeholdelse af de danske jernbaners infrastruktur blev i 1997 på baggrund af et EU-direktiv udskilt fra DSB, således at man i dag har to selvstændige enheder. Hensigten med skilsmissen var at give mulighed for mere konkurrence om selve togdriften, og DSB skulle derfor være et selvstændigt selskab. Opsplitningen har givet anledning til store problemer med manglende koordinering og kommunikation mellem driften i DSB og vedligeholdelsen af skinnerne i BaneDanmark. En sammenlægning af DSB og BaneDanmark vil give et langt mere effektivt toget i Danmark. Ifølge trafikforskere findes den mest velfungerende togdrift i de lande, hvor man har bevaret en enstrenget struktur og undladt en opsplitning. Det gælder bl.a. Schweiz og Japan.⁸¹ EU's jernbanedirektiver betyder, at Danmark ifølge Transportministeriet ikke i overensstemmelse med EU-retten må lave en fuldt integreret sammenlægning af BaneDanmark og DSB, sådan som det tidligere har været tilfældet.⁸²

30. FÆRRE SPRITBILISTER PÅ VORES VEJE – ALKOLÅS I ALLE NYE BILER

Enhedslisten ønsker at indføre krav om alkoholåse i alle nye biler, som sælges i Danmark. Et sådan krav vil betyde, at mennesker med en promille højere end 0,5, ikke kan starte bilen og køre spirituskørsel. Rådet for Sikker Trafik har udtrykt, at de mener alkoholåse er en god ide og har anslået, at mellem 25.000 og 30.000 mennesker dagligt kører alkoholpåvirket på de danske veje. Modelberegninger fra DTU Transport har også vist, at det koster samfundet en milliard kroner, hver gang 100 mennesker mister livet i trafikken, og at etableringsomkostningerne for alkoholåse derfor skal ses som en investering, der kan betale sig både menneskeligt og økonomisk.⁸³ Danmark må ikke ifølge EU-reglerne stille krav om alkoholåse i nye biler, da det vil være i strid med varernes fri bevægelighed.⁸⁴

31. STØRRE TRYGHED PÅ VANDET OG VED DANSKE STRANDE – LANDSDÆKKENDE FORBUD MOD VANDSCOOTERE

Enhedslisten ønsker at indføre et landsdækkende forbud mod sejlads med vandscootere, hvor kommuner kan give tilladelse til sejlads i særlige områder, så længe det er uden for naturbeskyttelsesområder. Danmark havde et sådan forbud indtil 2012, som i praksis betød, at sejlads med vandscooter var forbudt overalt i Danmark med undtagelse af to særligt udlagte vandscooterbaner i Københavns Nordhavn og ud for Grenå. Vandscootere har i de seneste år ført til en række konflikter og ulykker rundt om i landet både til havs og ved de danske strande. Det har fået flere borgere og organisationer til at kritisere mangelfuld sikkerhed omkring vandscooterne, som kan sejle med op til 100 km i timen.⁸⁵ Værst gik det til, da en ulykke med vandscootere i maj 2017 kostede to amerikanske turister livet, da flere personer sejlede ulovligt på vandscooter i Københavns havn.⁸⁶ Danmark har omkring 7.300 km kyst. Danmark er således ét af de lande i Europa, der råder over mest kyst pr. indbygger. På grund af en EU-dom måtte Danmark i 2012 ophæve sit landsdækkende forbud, da det ifølge EU var i strid med varernes fri bevægelighed. Danmark kan derfor ikke beslutte at genindføre forbuddet.^{87 88}

32. FÆRRE HØJRESVINGSULYKKER OG BEDRE BESKYTTELSE AF CYKLISTER

Enhedslisten ønsker at øge beskyttelse af cyklister i trafikken. Det skal blandt andet ske ved at stille større krav til udformningen af nye lastbiler, som sælges på markedet. Den Danske Havarikommission har i deres rapport anbefalet krav om gennemsigtige døre i højre side af lastbilerne og lavere placering af chaufføren med en lav forrude for at undgå højresvingsulykker. Der har også været forslag fremme om, at lastvognes cykelspejle skal kunne reguleres fra førerkabinen via el-justerbare spejle.⁸⁹ Dette har imidlertid ikke kunnet lade sig gøre på grund af EU-reglerne, fordi typegodkendelser af biler er totalharmoniserede i EU.^{90 91 92} I 2017 blev fem mennesker dræbt og 9 mennesker alvorligt skadet i forbindelse med højresvingsulykker på de danske veje.⁹³

SUNDHED

33. SIKRING AF HØJ PATIENTSIKKERHED – OGSÅ I LANDDISTRIKTERNE

Enhedslisten ønsker en høj patientsikkerhed i sundhedsvæsenet i hele landet. Derfor mener vi, at det er nødvendigt at stille krav om faglige og sproglige kompetencer i forbindelse med rekruttering af læger fra udlandet. Der er i dag stor mangel på læger i Danmarks yderområder. Det betyder, at man i langt højere grad rekrutterer læger, som er uddannet i andre EU-lande. F.eks. er over hver fjerde læge i Nordjylland fra udlandet.⁹⁴ Mange ældre borgere oplever imidlertid sprogproblemer, når de bliver behandlet af læger fra udlandet, ligesom der har været sager i pressen om EU-læger, som ikke har levet op til det danske faglige niveau.⁹⁵ Danmark stiller i dag skrappe krav til sproglige og faglige kundskaber, når læger fra lande uden for EU skal ansættes i det danske sundhedsvæsen. Reglerne om arbejdskraftens fri bevægelighed i EU betyder imidlertid, at Danmark er forhindret i stille samme krav til læger fra EU-lande.^{96 97 98} Det til trods for, at lægeuddannelser i mange EU-lande er meget kortere end i Danmark. Paraplyforeningen for patient- og pårørendeorganisationer i Danmark, Danske patienter, har udtalt, at det er et stort problem i sundhedsvæsenet, at man ikke kan stille samme sprogkrav til en læge fra et EU-land som til en læge uden for EU.

34. STOP FOR PROFIT PÅ FRIVILLIGE BLODDONATIONER

Enhedslisten ønsker ikke, at medicinalvirksomheder skal tjene penge på de bloddonationer, som tusindvis af danskere hvert år frivilligt donerer til de danske blodbanker. Det blodplasma, som er i overskud fra danske bloddonorer bliver i dag brugt til produktion af forskellige typer medicin. For mange patienter er det livsnødvendigt at få lægemidler, der er fremstillet af blodplasma. Tidligere var det Statens Serum Institut, der stod for forarbejdning af dansk blodplasma. Den offentlige produktion betød, at der ikke blev tjent penge på den medicin, som blev produceret på baggrund af de frivillige bloddonationer, men at eventuelt overskud gik tilbage i den offentlige kasse. Efter krav fra EU blev den offentlige behandling af blodplasma imidlertid droppet og produktionen lagt ud til private virksomheder, som sælger medicinen på markedet. EU mente, at den offentlige produktion forhindrede andre virksomheder i at levere blodprodukter til det danske sundhedsvæsen, og at der dermed var tale om et brud på varernes fri bevægelighed. Danmark kan derfor ifølge EU-reglerne ikke have en offentlig bearbejdning af det danske blodplasma.^{99 100 101 102}

35. OPHÆVE FORBUD IMOD SNUS

Enhedslisten vil tillade salg af snus i Danmark, da det forventes at ville have en positiv nettoeffekt på folkesundheden ved at flere rygere går over til snus, som er mindre sundhedsskadeligt end cigaretter. Salg af snus blev gjort ulovligt i Danmark pr. 1 januar 2016 på grund af nye EU-regler til trods for modstand fra den danske regering. På grund af de gældende EU-regler er det ikke tilladt for Danmark at tillade salg af snus.¹⁰³

36. BEDRE MÆRKNING AF SUND MAD

Enhedslisten ønsker at gøre fødevarestyrelsens officielle ernæringsmærke "Nøglehullet" obligatorisk for alle varer, der kan leve op til kriterierne for mærket. Mærket gør det nemt for forbrugerne at skelne mellem sunde og mindre sunde madvarer uden at skulle læse næringsdeklarationen. Undersøgelser har tidligere vist, at 9 ud af 10 danskere kender til Nøglehulsmærket.¹⁰⁴ Ved at gøre mærket obligatorisk vil det blive mere gennemsigtigt for forbrugeren at vælge sundere fødevarer. Nøglehulsmærket blev indført som en frivillig ordning i Sverige i 1989, og det er en videreudvikling af denne ordning, som nu gælder for både Norge, Island, Sverige og Danmark. Mærket er i dag frivilligt at anvende for fødevarerivirksomheder og butikker.¹⁰⁵ Reglerne for mærkning af fødevarer er totalharmoniseret i EU. Det betyder, at Danmark ikke må gøre nøglehulsmærket obligatorisk, da det vil være i strid med varernes fri bevægelighed.¹⁰⁶

VELFÆRD OG ARBEJDSMARKED

37. MINDRE EU-UDBUDBUREAUKRATI – FLERE PENGE TIL VELFÆRD

Enhedslisten ønsker at mindske bureaukratiet i staten, kommunerne og regionerne. Derfor vil vi hæve grænsen for, hvornår offentlige opgaver skal i udbud. EU's udbudsregler betyder i dag, at når kommuner skal købe ind for mere end 1,6 million kroner, skal det sendes i EU-udbud, sådan så virksomheder fra andre EU-lande også kan byde på opgaven.¹⁰⁷ Tal fra Erhvervsministeriet fra 2018 viser, at kommunerne i gennemsnit bruger 438 arbejdstimer på at lave et EU-udbud svarende til næsten 3 måneders arbejde for en kommunal ansat. Regioner bruger i gennemsnit 945 arbejdstimer på at lave et EU-udbud.¹⁰⁸ Effekten af de store anstrengelser er næsten ikke til at få øje på. En opgørelse fra Erhvervsministeriet viser, at danske kommuner kun i omkring 1 ud af 1.000 tilfælde indgår kontrakt med en virksomhed fra et andet EU-land i forbindelse med offentlige EU-udbud.¹⁰⁹

Kommunerne bruger derfor mange årsværk på EU-bureaukati, som i stedet kunne være brugt på varme hænder til gavn for den nære velfærd. KL og Danske Regioner har i fællesskab tidligere foreslået, at hæve beløbsgrænsen for, hvornår opgaver skal sendes i EU-udbud til 7,5 millioner kroner. Det vil betyde langt færre EU-udbud og at kommuner og regioner i stedet vil være omfattet af den danske tilbudslov, som er langt mindre bureaukratisk. Hæves grænsen for EU-udbud, vil det samtidig styrke konkurrencesituationen for små og mellemstore virksomheder, da mange i dag helt opgiver at byde på opgaverne, fordi EU-udbud er for komplicerede.^{110 111 112} Da de danske udbudsregler udspringer direkte af et EU-direktiv må Danmark ifølge EU-reglerne ikke hæve beløbsgrænsen til 7,5 millioner kroner.¹¹³

38. FAIR-TRADE MÆRKNINGSORDNING FOR FLYSELSKABER

Enhedslisten ønsker en mærkningsordning for flyrejser, så forbrugerne har mulighed for at fravælge flyselskaber, som ikke har overenskomst med de ansatte, når de køber flyrejser.¹¹⁴ Målingerne har vist, at et flertal af danskerne gerne vil betale mere for en flybillet for at sikre, at flypersonalet har ordentlige løn- og arbejdsvilkår.¹¹⁵ Desværre er det svært for forbrugerne at omsætte moral og holdninger til handling, når det kommer til køb af flybilletter. Markedet er uigennemskueligt og det er svært for forbrugerne at vide, om billige flybilletter skyldes, at flyselskabet har været dygtige til at nedbringe dets omkostninger på andre områder end lønnen eller om de billige billetter skyldes dårlige løn- og ansættelsesforhold. En mærkningsordning vil derfor kunne bidrage til at skabe mere gennemsigtighed for forbrugerne. Danmark må dog ikke indføre en sådan mærkningsordning, da det ifølge Erhvervsministeriet formentligt vil være i strid med EU-direktivet om urimelig handelspraksis, som er implementeret gennem markedsføringsloven.¹¹⁶

39. SLUT MED GRÅDIGE ARBEJDSGIVERE, SOM LØBER FRA REGNINGEN

Enhedslisten ønsker at stramme optagelseskriterierne i det såkaldte RUT-register (Registeret for Udenlandske Tjenesteydere), så EU-firmaer, der udfører midlertidigt arbejde i Danmark, skal betale et depositum på 20.000 kroner. Schweiz har i dag en lignende ordning. Alt for mange EU-firmaer stikker af fra bøder udstedt af de danske myndigheder på grund af brud på reglerne. Et krav om depositum skal sikre, at man

kommer snyderi til livs. Depositummet tilbagebetales til firmaerne efter udført arbejde, hvis ikke de har udestående med de danske myndigheder. Danmark må ifølge EU-reglerne ikke indføre et sådant krav, da Beskæftigelsesministeriet vurderer, at forslaget vil være i strid med EU's regler om den fri bevægelighed for tjenesteydere.^{117 118 119}

40. EFFEKTIV BEKÆMPELSE AF SOCIAL DUMPING

Enhedslisten ønsker at indføre krav om, at alle EU-borgere, som arbejder i Danmark skal have en kontrakt godkendt af den fagforening, som har den relevante overenskomst. Det kan sikre, at arbejdet foregår på ordentlige løn- og arbejdsvilkår og at der ikke foregår social dumping, hvor grådige og kyniske arbejdsgivere importerer billig EU-arbejdskraft under usle og ofte slavelignende forhold.¹²⁰ Hverken samfundet som helhed eller danske lønmodtagere har interesse i, at udenlandske arbejdere har dårligere vilkår og mindre social tryghed end danske arbejdere. Danmark må ikke indføre et sådan forslag, da det ifølge Beskæftigelsesministeriet vil være i strid med EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed.¹²¹

41. BØRNECHECK PÅ LIGE VILKÅR

Enhedslisten ønsker, at børnechecken skal gives på lige vilkår. Det fremgår klart af de danske regler, at børnechecken skal udbetales til børn, der opholder sig her i landet. Desværre betyder EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed, at de danske regler tilsidesættes. EU-borgere, som arbejder i Danmark kan derfor også få udbetalt børnecheck, selvom deres børn ikke opholder sig i landet. Arbejdere fra ikke-EU-lande, kan derimod ikke modtage børnecheck. Derfor er der ikke lige vilkår for adgangen til børnechecken. Fagbevægelsen frygter, at der kan spekuleres i at tiltrække billig EU-arbejdskraft med lovning på ekstra betaling via børnechecken. På grund af EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed, må Danmark hverken stille krav om, at børnechecken, som hovedregel kun udbetaltes til børn i Danmark eller vedtage at indeksere børnechecken, så den følger prisniveauet i det land, hvor børnene opholder sig.

42. GARANTI FOR PRAKTIKPLADSER I FORBINDELSE MED OFFENTLIGT BYGGERI

Enhedslisten ønsker at indføre krav om, at alle virksomheder, der laver aftaler med det offentlige, og dermed betales af de danske skatteydere, skal tage et antal lærlinge fra danske uddannelsesinstitutioner. Op til 10.000 unge mangler i dag en praktikplads. Derfor giver det god mening, at det offentlige stiller krav om praktikpladser i byggeriet, så virksomheder også tager ansvar for, at vi også har faglært arbejdskraft i fremtiden. Danmark må ifølge Konkurrence- og forbrugerstyrelsen imidlertid ikke stille krav om oprettelse af praktikpladser tilknyttet danske uddannelsesinstitutioner. Det skyldes EU-regler, som betyder, at det vil være ulovligt at stille krav om ansættelse af elever fra en bestemt erhvervsskole eller et særligt geografisk område. Virksomhederne skal således frit kunne vælge at ansætte elever fra andre EU-lande, som er omfattet af en uddannelsesordning svarende til ordningen i Danmark.¹²²

43. ARBEJDSGIVERPLIGT OM JOBOPSLAG OG DOKUMENTATION FOR ARBEJDSKRAFTMANGEL

Enhedslisten ønsker, at virksomheder skal slå ledige stillinger op på jobcentrenes såkaldte "jobnet" og dokumentere, at de har forsøgt at finde lokal ledig arbejdskraft gennem kontakt med den lokale fagforening eller A-kasse, før de importerer arbejdskraft fra EU-lande. Private arbejdsgivere har i dag ingen forpligtelser til at slå ledige stillinger op på jobnet.dk eller til at henvende sig hos den lokale fagforening, førend stillingerne besættes med arbejdskraft fra EU-lande. Konsekvensen er, at arbejdsløse i Danmark reelt ikke får chancen for byde på ledige jobs, samtidig med at virksomheder stadig importerer arbejdskraft fra EU-lande, uden at have gjort noget for at give jobbene til ledige i Danmark. Stillingerne besættes i stedet gennem uformelle netværk, eller via vikarbureauer ofte under ringere løn- og arbejdsvilkår. Danmark må imidlertid ikke stille krav til arbejdsgivere om dokumentation for arbejdskraftmangel forud for import af arbejdskraft fra EU-lande, da det ifølge Beskæftigelsesministeriet vil være i strid med EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed.¹²³

44. STOP FOR BRUG AF KØRSELSFRADRAG TIL SOCIAL DUMPING

Kørselsfradraget er skabt med henblik på at skabe mobilitet i Danmark i forhold til bopæl og arbejdsplads. Med de nuværende regler er der ingen begrænsning for, hvor stort kørselsfradraget kan være eller at det alene dækker kørsel i Danmark. Det vil sige, at en person med bopæl i udlandet, som pendler fra bopæl til sin arbejdsplads i Danmark kan få meget høje fradrag. Enhedslisten ønsker en grundlæggende omlægning af kørselsfradraget. Indtil dette sker, mener Enhedslisten, at kørselsfradraget som minimum bør begrænses til at omfatte kørsel i Danmark. Medier har tidligere foretaget beregninger, som viser, at en arbejder, der tjener 18.100 kroner om måneden, og som pendler mellem sit hjem i Krakow i Polen og sit job i København tre gange om måneden kan nøjes med at betale 2.400 kroner i skat om måneden.¹²⁴

Fagbevægelsen har påpeget at kørselsfradraget kan ses som en del af lønpakken, hvorfor det kan have en løntrykkende effekt, hvis det bliver for højt.¹²⁵ På grund af EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed, er det ikke muligt for Danmark, at begrænse kørselsfradraget til kun at dække kørsel i Danmark eller alternativt nedsætte fradraget ved kørsel i udlandet.^{126 127 128 129}

45. SU PÅ LIGE VILKÅR

Enhedslisten ønsker lige adgang til SU i Danmark. For at udenlandske statsborgere kan få adgang til SU i Danmark, er kravet i dag, at man har haft mindst 30 timers erhvervsarbejde om ugen i mindst 2 år i Danmark. EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed betyder imidlertid, at EU-borgere kan få adgang til at modtage SU med det samme, såfremt de arbejder 10-12 timer om ugen.¹³⁰ LO dokumenterede med en rapport i 2017, hvordan unge østeuropæere, som studerer i Danmark, misbruges på det danske arbejdsmarked ved, at den SU, som de modtager, indregnes i deres løn, ligesom de har svært ved sige op, fordi deres SU afhænger af et arbejde.¹³¹ På den måde har en cocktail af skruppelløse arbejdsgivere og EU's markedsorienterede regler skabt det ideelle vækstgrundlag for sager om social dumping. Penge fra statskassen, som skulle være gået til at hjælpe studerende risikerer i stedet at ende i lommen på skruppelløse arbejdsgivere, som forsøger at presse de danske løn- og arbejdsvilkår. Enhedslisten ønsker, at der skal gælde de samme regler for EU-borgere, som i dag gælder for borgere fra ikke-EU-lande, der kan sættes en stopper for udnyttelse af det danske SU-system og de udenlandske studerende. EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed betyder imidlertid, at Folketinget ikke kan lade EU-borgere være omfattet af de gældende danske regler.

46. SIKKERHED FOR INDDRIVELSE AF SU-GÆLD

Enhedslisten mener, at forudsætningen for at få adgang til SU-lån i Danmark bør være, at staten har en reel mulighed for at inddrive gælden igen. Det bør derfor være en forudsætning for, at SU-lån stilles til rådighed for studerende fra udlandet, at Danmark har en samarbejdsaftale med moderlandet, som muliggør inddrivelse af den optagne gæld i det tilfælde, at borgeren flytter tilbage til hjemlandet og misligholder sin gæld. I 2017 udgjorde SU-gæld fra EU-borgere, som ikke længere bor i Danmark 80 millioner kroner.¹³² Danmark må ifølge EU's regler om arbejdskraften fri bevægelighed ikke stille krav om en samarbejdsaftale med moderlandet om inddrivelse af gæld i forbindelse med udbetaling af SU-lån til studerende fra andre EU-lande.¹³³

47. ET MÅLRETTET OG RETFÆRDIGT HÅNDVÆRKERFRADrag

Enhedslisten er som parti modstander af håndværkerfradraget, men mener, at så længe det eksisterer, bør det understøtte beskæftigelse og bolig-renoveringer i Danmark. Det nuværende fradrag omfatter både fritidsboliger i Danmark og fritidsboliger i udlandet. Det betyder, at rige danskere med sommerhus i fx Spanien kan få et skattefradrag, når de hyrer lokale håndværkere eller havemænd. Samtidig er det muligt for EU-borgere, som ikke bor i Danmark at anvende fradraget til boligrenoveringer i et andet EU-land, hvis de anvender de særlige grænsegængerregler.^{134 135 136} Danmark kan ikke undtage sommerhuse og andre fritidsboliger i udlandet fra ordningen, da Skatteministeriet vurderer, at det vil være i strid med EU-traktatens regler om kapitalens fri bevægelighed.¹³⁷

SAMFUND

48. BEDRE FORHOLD FOR TALENTUDVIKLING I DANSKE IDRÆTSFORENINGER

Enhedslisten ønsker at understøtte talentudviklingen i de danske idrætsforeninger. Dansk Ishockey Union har tidligere haft et loft på maksimum otte udenlandske spillere på de danske ishockey-hold for derved at understøtte talentudvikling blandt de danske ishockeyspillere. Direktør i Danmarks Ishockey Union (DIU), Ulrik Larsen har tidligere udtalt, at "Loftet har været en ren vind-vind-sag for ishockeysporten i Danmark, og vi vil meget gerne beholde det på en eller anden måde". Han pegede i den forbindelse på, at begrænsningen af importerede spillere har givet plads til en række unge danske talenter, der ville have haft svært ved at få spilletid i konkurrence med garvede udlændinge.^{138 139} Loftet blev vedtaget i 2009 – i begyndelsen som en gentlemanaftale mellem eliteklubberne, efter at nogle klubber var nået op på et tocifret antal udenlandske spillere. Siden blev grænsen på otte spillere føjet ind i DIU's regler. I 2016 kom det så frem, at loftet er i strid med EU's regler om arbejdskraftens fri bevægelighed. Kulturministeriet har siden bekræftet, at loftet er blevet fjernet og at det var i strid med EU-reglerne, hvorfor idrætsforeninger og andre specialforbund rådes til ikke at indføre lignende regler.^{140 141 142 143}

49. STOP FOR IMPORT AF VARER FRA ULOVLIGE ISRAELSKE BOSÆTTELSER

Enhedslisten ønsker, at Danmark forbyder import af varer fra de ulovlige israelske bosættelser. Amnesty International opfordrede i en kampagne i 2017 til at stoppe al import fra de israelske bosættelser. De mener ikke, at mærkningsordninger er nok og at millionhandlen med varer produceret i israelske bosættelser har været medvirkende til årtiers massive krænkelser af palæstinenserers menneskerettigheder.^{144 145} EU er en af Israels største handelspartnere. I 2017 importerede EU varer for 14,7 milliarder euro fra Israel.^{146 147} Det er imidlertid ifølge Udenrigsministeriet ikke muligt, at lave et importforbud fra de ulovlige israelske bosættelser, da det vil være i strid med EU's regler og EU's toldunion.^{148 149} Det irske underhus lagde i 2018 op til at lave et importforbud for bosættervarer. I den forbindelse advarede en repræsentant fra EU-Kommissionen om at, hvis Irland vedtog et sådant importforbud, ville Kommissionen hive Irland for EU-domstolen for brud på EU-retten.¹⁵⁰

50. BLINDSKRIFT PÅ PAKNINGER MED LÆGEMIDLER TIL DYR

I dag er der krav om, at lægemidler til mennesker skal mærkes med punktskrift (brailleskrift), således at blinde kan få kendskab til lægemidlets navn og styrke. Imidlertid gælder denne mærkningsordning ikke for lægemidler til dyr.¹⁵¹ Ifølge Dansk Blindesamfund er der ca. 230 førerhunde i Danmark. Reglerne vedrørende mærkning af lægemidler til dyr er totalharmoniseret i EU. Det betyder, at Danmark ikke kan vedtage strammere regler på området.¹⁵²

NOTER

- 1 Svar fra Skatteministeriet 11. juni 2018 <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/144/svar/1497530/1910255.pdf>
- 2 Svar fra Skatteministeriet 11. juni 2018 <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/143/svar/1497531/1910258.pdf>
- 3 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/0/svar/1457233/1843153.pdf>
- 4 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/377/svar/1518487/1949869.pdf>
- 5 Politiken, "Overborgmester: Absurd at restauranter ikke må bruge køkkenaffald til hønsefoder" <https://politiken.dk/mad/art5851950/Absurd-at-restauranter-ikke-ma-bruge-kokkenaffald-til-honsefoder>
- 6 Politiken "Toprestaurant må ikke give grøntsagsrester og tørt brød til hønsene" <https://politiken.dk/mad/art5850436/Toprestaurant-m%C3%A5-ikke-give-gr%C3%B8ntsagsrester-og-t%C3%B8rt-br%C3%B8d-til-h%C3%B8nsene>
- 7 Politiken, "Overborgmester: Absurd at restauranter ikke må bruge køkkenaffald til hønsefoder" <https://politiken.dk/mad/art5851950/Absurd-at-restauranter-ikke-ma-bruge-kokkenaffald-til-honsefoder>
- 8 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/187/svar/1496840/1908809.pdf>
- 9 Enhedslistens klimaplan https://enhedslisten.dk/wp-content/uploads/2019/02/Enhedslisten_Klimaplan_2030.pdf
- 10 Svar til Folketinget fra Finansministeriet <https://www.ft.dk/samling/20151/almdel/fiu/spm/431/svar/1340070/1660135.pdf>
- 11 Videnskab.dk "100.000 dør årligt: Dieselmotors udstødning dræber langt flere" <https://videnskab.dk/krop-sundhed/100000-doeer-aarligt-dieselmotors-udstoedning-draeber-langt-flere-end-troet>
- 12 Svar fra ministeren <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/260/svar/1503486/1924041.pdf>
- 13 <https://arbejderen.dk/indland/eu-undergraver-%C3%B8kologiske-f%C3%B8devarer>
- 14 <https://www.folkebevaegelsen.dk/eu-regler-underminerer-dansk-oekologi-maerke/>
- 15 <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/378/svar/1518493/1949883.pdf>
- 16 Altinget.dk "Forbrugerrådet Tænk: Producenter skal forpligtes til fuld varedeklaration" <https://www.alinget.dk/miljoe/artikel/forbrugerraadet-taenk-producenter-skal-forpligtes-til-fuld-varedeklaration>
- 17 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/310/svar/1506084/1929573.pdf>
- 18 Kampagnehjemmesiden "Reklamer Ja-tak", 9 juli 2018, <http://reklamer-jatak.dk/>
- 19 Politiken "Ny kampagne: Danskerne skal sige »ja tak« i stedet for »nej tak« til reklamer" <https://politiken.dk/forbrugogliv/forbrug/art5598977/Ny-kampagne-Danskerne-skal-sige-%C2%BBja-tak%C2%AB-i-stedet-for-raquonej-taklaquo-til-reklamer>
- 20 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/176/svar/1496814/1908741.pdf>
- 21 DR Nyheder "Udenlandsk kød fyldt med bakterier" <https://www.dr.dk/nyheder/indland/udenlandsk-koed-fyldt-med-bakterier>
- 22 Rapporten Fødevarerstyrelsen "Rapport om kontrol i 2016 for salmonella og campylobacter i danskproduceret og importeret fersk kød" <https://www.foedevarestyrelsen.dk/SiteCollectionDocuments/Foder-%20og%20foedevaresikkerhed/Slutrapporter/%C3%85s-rapport%202016.pdf>
- 23 TV2 Nyhederne "Dropper kontrol af farligt kød" <http://nyheder.tv2.dk/article.php/id-12974541%3Adropper-kontrol-af-farligt-k%C3%83%C6%92%C3%82%C2%B8d.html>
- 24 TV2 Nyhederne "Dropper kontrol af farligt kød" <http://nyheder.tv2.dk/article.php/id-12974541%3Adropper-kontrol-af-farligt-k%C3%83%C6%92%C3%82%C2%B8d.html>
- 25 TV2 Nyhederne "EU-regler udhuler fødevarerkontrol" <http://nyheder.tv2.dk/article.php/id-3940545.html>
- 26 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/235/svar/1500354/1916535.pdf>
- 27 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/235/svar/1500354/1916535.pdf>
- 28 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/341/svar/1512461/1942288.pdf>
- 29 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/234/svar/1500346/1916516.pdf>
- 30 Berlingske Tidende "Rabatkuponer er en dundrende fiasko", <https://www.business.dk/detailhandel/rabatkuponer-er-en-dundrende-fiasko>
- 31 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/211/svar/1497117/1909446.pdf>
- 32 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet http://webarkiv.ft.dk/samling/20031/spor_sv/s4954.htm
- 33 Jyllands-Posten, "EU lemper grænserne for nikkel" <https://jyllands-posten.dk/indland/ECE3379837/EU-lemper-gr%C3%A6nserne-for-nikkel/>
- 34 Bestprac.dk "Nikkelallergi – noget nyt under solen?" <https://bestprac.dk/2017/09/25/nikkelallergi-noget-nyt-solen/>
- 35 Miljø- og fødevarerministeriets hjemmeside <https://mfvm.dk/nyheder/nyhed/nyhed/miljoe-og-foedevarestyrelsen-nikkelallergikere-skal-beskyttes-bedre/>
- 36 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/182/svar/1496846/1908822.pdf>

- 37 DR Nyhederne "Rekordmange berigede fødevarer i Danmark" <https://www.dr.dk/nyheder/penge/rekordmange-berigede-foedevare-rer-i-danmark>
- 38 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/253/svar/1501520/1919442.pdf>
- 39 COOP "Det beskidte dusin" https://om.coop.dk/Upload/om.coop.dk/Ansvarlighed/Det%20beskidte%20dusin/COOP_DetBeskidteDusin_BPA.pdf
- 40 DTU Fødevarerinstitutionen "DTU Fødevarerinstitutionen fastholder vurdering af bisphenol A" <https://www.food.dtu.dk/nyheder/2015/02/dtu-foedevareinstitutionen-fastholder-vurdering-af-bisphenol-a?id=fa4054d7-590f-42f9-9300-2bf0acf7c458>
- 41 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/EUU/bilag/75/1808382.pdf>
- 42 DR Nyheder "EU skal se på cadmium i chokolade" <https://www.dr.dk/nyheder/viden/miljoe/eu-skal-se-paa-cadmium-i-chokolade>
- 43 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/178/svar/1496849/1908831.pdf>
- 44 <https://www.dr.dk/nyheder/indland/danske-aeg-bliver-stemplet-med-eget-vabenskjold>
- 45 <https://www.altinget.dk/misc/Notat%20om%20C3%A6g.pdf>
- 46 <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/102/svar/1547787/2000757.pdf>
- 47 Kommunen.dk "Kommunerne bruger 4,4 mia. kr. på leverandører med ejerskab i "verdens værste skattelylande" <https://kommunen.dk/artikel/kommunerne-bruger-4-4-mia-kr-pa-leverandorer-med-ejerskab-i-verdens-vaerste-skattelylande>
- 48 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/190/svar/1496799/1908704.pdf>
- 49 Enhedslistens finanssektorudspil, 2018, https://enhedslisten.dk/wp-content/uploads/2018/12/En-finanssektor-som-tjener-flertallet_Web.pdf
- 50 Finans.dk "Atea vinder aftale med det offentlige til 720 millioner" <https://finans.dk/erhverv/ECE10958085/atea-vinder-aftale-med-det-offentlige-til-720-millioner/>
- 51 Berlingske Tidende "Millionbøde og fængselsstraffe i Atea-sagen: Alle tiltalte kendt skyldige" <https://www.berlingske.dk/virksomheder/millionboede-og-faengselsstraffe-i-atea-sagen-alle-tiltalte-kendt-skyldige>
- 52 Berlingske Tidende "EU-regler spænder ben for københavnsk opgør med Danske Bank" <https://www.berlingske.dk/virksomheder/eu-regler-spaender-ben-for-koebenhavnsk-opgoer-med-danske-bank>
- 53 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/ERU/bilag/132/2002621.pdf>
- 54 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/110/svar/1548407/2002158.pdf>
- 55 Enhedslistens finanssektorudspil https://enhedslisten.dk/wp-content/uploads/2018/12/En-finanssektor-som-tjener-flertallet_Web.pdf
- 56 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/EUU/spm/60/index.htm>
- 57 Enhedslistens finanssektorudspil https://enhedslisten.dk/wp-content/uploads/2018/12/En-finanssektor-som-tjener-flertallet_Web.pdf
- 58 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/138/svar/1560250/2021301.pdf>
- 59 <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/EUU/spm/148/svar/1570249/index.htm>
- 60 <https://www.bt.dk/erhverv/danmarks-stoerste-taxafirma-ejes-af-kapitalfond-i-skattely>
- 61 <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/153/svar/1556409/2016023.pdf>
- 62 Finans.dk "Velhavende udlændinge opkøber danske gårde i rekordtempo" <https://finans.dk/finans/erhverv/ECE7781897/velhaven-de-udlaendinge-opkoeber-danske-gaarde-i-rekordtempo/?ctxref=ext>
- 63 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/148/svar/1496793/1908685.pdf>
- 64 Finans.dk "Velhavende udlændinge opkøber danske gårde i rekordtempo" <https://finans.dk/finans/erhverv/ECE7781897/velhaven-de-udlaendinge-opkoeber-danske-gaarde-i-rekordtempo/?ctxref=ext>
- 65 DR Nyhederne "Svenskere har opkøbt danske fiskekvoter for over en milliard kroner" <https://www.dr.dk/nyheder/penge/svenskere-har-opkoebt-danske-fiskekvoter-over-en-milliard-kroner>
- 66 Viborg Folkeblad "Fiskerformand: Katastrofale at vi sælger ud af vores fiskekvoter" <https://viborg-folkeblad.dk/nyheder/Fiskeriformand-Katastrofalt-at-vi-saelger-ud-af-vores-fiskekvoter/artikel/341001>
- 67 Svar fra Udenrigsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/134/svar/1559452/2020164.pdf>
- 68 Svar fra Udenrigsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/135/svar/1559505/2020169.pdf>
- 69 Ritzau "Antallet af lange dyretransporter er eksploderet" <https://www.b.dk/nationalt/antallet-af-lange-dyretransporter-er-eksploderet>
- 70 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/179/svar/1496844/1908816.pdf>
- 71 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/298/svar/1506072/1929542.pdf>
- 72 Berlingske "Danmark stemt ned i EU" <https://www.b.dk/danmark/danmark-stemt-ned-i-eu-1>
- 73 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/299/svar/1506074/1929548.pdf>
- 74 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/254/svar/1501527/1919464.pdf>
- 75 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/257/svar/1501524/1919455.pdf>

- 76 Enhedslistens hjemmeside "Enhedslisten foreslår mærkning af alle GMO-produkter" <https://org.enhedslisten.dk/enhedslisten-foreslaar-maerkning-af-alle-gmo-produkter>
- 77 Dyrenes Beskyttelse hjemmeside "Danskerne fravælger foie gras" <https://www.dyrenesbeskyttelse.dk/artikler/danskerne-fravaelger-foie-gras>
- 78 Berlingske Tidende, "Dan Jørgensen vil forbyde foie gras i hele EU" <https://www.berlingske.dk/politik/dan-joergensen-vil-forbyde-foie-gras-i-hele-eu>
- 79 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/342/svar/1512462/1942291.pdf>
- 80 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20131/spoergsmaal/s559/svar/1095991/1309707.pdf>
- 81 Avisen.dk "Forsker: Opsplitning giver togdriften samspilsproblemer" https://www.avisen.dk/forsker-opsplitning-giver-togdriften-samspilsproble_387646.aspx
- 82 Svar fra Transportministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/EUU/spm/152/index>
- 83 Politiken "Danskerne vil have lovkrav om alkohol" <https://politiken.dk/forbrugogliv/biler/art5010121/Danskerne-vil-have-lovkrav-om-alkohol%C3%A5se>
- 84 Svar fra Transportministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/0/svar/1526640/1964139.pdf>
- 85 DR Nyhederne "Vandscooter-ulykker, chikane og motorstøj: Her har der været problemer" <https://www.dr.dk/nyheder/indland/vandscooter-ulykker-chikane-og-motorstoj-her-har-der-vaeret-problemer>
- 86 Politiken, "Forbud mod vandscootere blev fejlet til side for at tækkes varernes frie bevægelighed" <https://politiken.dk/indland/art5939682/Forbud-mod-vandscootere-blev-fejet-til-side-for-at-t%C3%A6kkes-varernes-frie-bev%C3%A6gelighed>
- 87 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/197/svar/1498185/1911650.pdf>
- 88 Svar fra Miljø- og fødevarerministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/197/svar/1498185/1911650.pdf>
- 89 Svar fra Transportministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/198/svar/1502813/1922540.pdf>
- 90 Svar fra Transportministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/199/svar/1502865/1922662.pdf>
- 91 Information "EU blokerer forebyggelse af højresvingsulykker" <https://www.information.dk/udland/2008/10/eu-blokerer-forebyggelse-hoejresvingsulykker>
- 92 Rapport Havarikommissionen "Ulykker mellem højresvingene lastbiler og ligeudkørende cyklister" (s. 75f) http://www.hvu.dk/SiteCollectionDocuments/HVUrapport04_Hoejresving.pdf
- 93 Vejdirektoratets hjemmeside "Højresvingsulykker mellem cyklister og lastbiler" http://www.vejdirektoratet.dk/DA/viden_og_data/temaer/trafiksikkerhed/hojresvingsulykker/Sider/default.aspx
- 94 Nordjyske "Hver fjerde læge i Nordjylland er udenlandsk" <https://nordjyske.dk/nyheder/hver-fjerde-laege-i-nordjylland-er-udenlandsk/35d1bdad-7be5-4b3c-884d-95f6c953dc22>
- 95 Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling af krav til sprogkundskaber og kvalifikationer mellem læger i Danmark, der er uddannet i henholdsvis EU/EØS og tredjelande. <https://www.ft.dk/samling/20171/beslutningsforslag/B136/index.htm>
- 96 Svar fra Sundheds- og Ældreministeriet <https://www.ft.dk/samling/20161/almdel/euu/spm/176/svar/1426330/1791881.pdf>
- 97 Svar fra Sundheds- og Ældreministeriet <https://www.ft.dk/samling/20161/almdel/euu/spm/177/svar/1426331/1791884.pdf>
- 98 Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling af krav til sprogkundskaber og kvalifikationer mellem læger i Danmark, der er uddannet i henholdsvis EU/EØS og tredjelande. <https://www.ft.dk/samling/20171/beslutningsforslag/B136/index.htm>
- 99 Politiken "Debatindlæg: Dansk blod risikerer at blive international handelsvare" <http://www.mynewsdesk.com/dk/bloddonorerne-i-danmark/pressereleases/debatindlaeg-dansk-blod-risikerer-at-blive-international-handelsvare-2553718>
- 100 Svar fra Sundheds- og Ældreministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/4/index.htm>
- 101 Svar fra Sundheds- og Ældreministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/1/index.htm>
- 102 Svar fra Sundheds- og Ældreministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/3/index.htm>
- 103 Svar fra Sundheds- og Ældreministeriet <https://www.ft.dk/samling/20161/almdel/euu/spm/132/svar/1410896/1763397.pdf>
- 104 <https://altomkost.dk/nyheder/nyhed/nyhed/naesten-alle-kender-noeglehullet/>
- 105 <https://altomkost.dk/noeglehullet/om-noeglehullet/>
- 106 <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/100/svar/1547791/2000769.pdf>
- 107 Konkurrence- og forbrugerstyrelsen "Tærskelværdier 2018 og 2019" <https://www.kfst.dk/offentlig-konkurrence/udbudsregler/taerskelvaerdier-2018-og-2019/>
- 108 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/64/svar/1577295/2050905.pdf>
- 109 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/66/svar/1541326/1988652.pdf>
- 110 Høringssvar KL og Danske Regioner "EU's udbudsdirektiver – fokus skal tilbage på det gode købmandskab", 2011 /2012 <https://www.ft.dk/samling/20111/almdel/kou/bilag/148/1140167.pdf>
- 111 KL "Udlandet takker nej til danske udbud" <http://www.kl.dk/Momentum/momentum2011-4-1-id84366/>
- 112 KL "Dansk kamp for forenklede udbudsregler" <http://www.kl.dk/Momentum/momentum2011-4-2-id84367/>
- 113 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/euu/spm/61/svar/1541325/1988649.pdf>

- 114 Luftfart.nu "Flertal af flyrejsende vil betale ekstra for fair arbejdsvilkår" <https://luftfart.nu/flertal-af-flyrejsende-vil-betale-ekstra-for-fair-arbejdsvilkaar/>
- 115 "Luftfart: Danskerne ønsker ordentlige vilkår for flypersonale" <https://fagbladet3f.dk/artikel/danskerne-oensker-ordentlige-vilkaar-flypersonale>
- 116 Svar fra Erhvervsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/297/svar/1504921/1927029.pdf>
- 117 Svar fra Beskæftigelsesministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/338/svar/1512847/1943031.pdf>
- 118 Svar fra Beskæftigelsesministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/338/svar/1512847/1943032.pdf>
- 119 Fagbladet 3F "DF og SF: Udenlandske firmaer skal betale depositum for at arbejde i Danmark" <https://fagbladet3f.dk/artikel/udenlandske-firmaer-skal-betale-depositum-arbejde-i-danmark>
- 120 Forslag til folketingsbeslutning om arbejdstilladelse til EU-/EØS-borgere https://www.ft.dk/Rlpdf/samling/20131/beslutningsforslag/B49/20131_B49_som_fremsat.pdf
- 121 Tale af Beskæftigelsesministeren <https://www.ft.dk/samling/20131/beslutningsforslag/B48/BEH1-81/forhandling.htm#t68924C542233449782137DDB3807CA3Atab3>
- 122 Konkurrence- og forbrugerstyrelsen "Vejledning om sociale klausuler i udbud" (s. 14f.) <https://www.kfst.dk/media/53506/vejledning-om-sociale-klausuler-i-udbud.pdf>
- 123 Svar fra Beskæftigelsesministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/153/svar/1496210/1907533.pdf>
- 124 https://www.avisen.dk/saadan-slipper-du-med-at-betale-2400-i-skat_260413.aspx
- 125 <http://nyheder.tv2.dk/samfund/2014-03-28-fradrag-forgylder-arbejdere-fra-udlandet>
- 126 <https://www.ft.dk/samling/20131/almdel/sau/spm/402/svar/1131294/1362128.pdf>
- 127 <https://www.ft.dk/samling/20131/almdel/sau/spm/404/svar/1131293/1362126.pdf>
- 128 Svar fra Skatteministeriet <https://www.eu.dk/samling/20131/almdel/EUU/bilag/410/1359969.pdf>
- 129 SKATs hjemmeside <https://skat.dk/skat.aspx?oid=2234883>
- 130 Notat Uddannelses- og forskningsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20141/almdel/euu/spm/8/svar/1176019/1426858.pdf>
- 131 LO Rapport "SU udnyttes til social dumping" <https://fho.dk/blog/2017/11/07/su-udnyttes-til-social-dumping/>
- 132 <https://www.regeringen.dk/media/4885/udspil-staerkere-indsats-til-inddrivelse-af-su-gaeld-i-udlandet.pdf>
- 133 <https://www.ft.dk/samling/20171/beslutningsforslag/B64/BEH1-63/forhandling.htm#t68924C542233449782137DDB3807CA3Atab3>
- 134 [http://nyheder.tv2.dk/nyheder/article.php/id-73530638%3Aafsiãfããtã€"ãfã€%C2%A0ãçã-ã,ããfãããã,ãããããã,ri](http://nyheder.tv2.dk/nyheder/article.php/id-73530638%3Aafsiãfããtã€)
- 135 <http://nyheder.tv2.dk/nyheder.tv2.dk/nyheder/article.php/id-73470446%3As%C3%A5dan-havner-danske-fradrag-i-udlandet.html>
- 136 <https://www.ugebreveta4.dk/artikel/dansk-skat-stoetter-haandvaerkere-i-eu>
- 137 <https://www.ft.dk/samling/20121/lovforslag/l216/spm/2/svar/1061455/1261125>
- 138 Viborg Folkeblad "Trods kritik: Ishockeyboss vil bevare udlændingeloft" <https://viborg-folkeblad.dk/sport/Trods-kritik-Is-hockeyboss-vil-bevare-udlaendingeloft/artikel/251948>
- 139 Ugebrevet A4 "EU-ekspert: Ulovligt at sportsklubber begrænser den frie bevægelighed" https://www.ugebreveta4.dk/eu-ekspert-ulovligt-at-sportsklubber-begraenser-den-f_20332.aspx
- 140 Svar fra Kulturministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/364/index.htm>
- 141 Svar fra Kulturministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/363/index.htm>
- 142 DR Nyheder "Kulturminister undersøger udlændingeloftet i ishockey" <https://www.dr.dk/sporten/ishockey/kulturminister-undersoeger-udlaendingeloftet-i-ishockey>
- 143 Bertel Rasmussen "Dansk ishockey Unions loft udenlandske spillere i strid med EU-retten" <http://www.bertelrasmussen.dk/index.php/da/nyheder/dansk-ishockey-unions-loft-udenlandske-spillere-i-strid-med-eu-retten/>
- 144 Amnesty International "AMNESTY INTERNATIONAL: FORBYD IMPORT AF VARER FRA ISRAELSKE BOSÆTTELSER" <https://amnesty.dk/nyhedsliste/2017/amnesty-international-forbyd-import-af-varer-fra-israelske-bosaettelser>
- 145 Amnesty International "Ban Israeli Settlements Goods Campaign Frequently Asked Questions" https://www.amnesty.org.uk/files/Israeli-settlements-good-ban-FAQs-FINAL_0.pdf
- 146 EU-Kommissionens hjemmeside <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/israel/>
- 147 Fakta-ark fra EU-Kommissionen <https://www.foedevarestyrelsen.dk/SiteCollectionDocuments/Kemi%20og%20foedevarekvalitet/M%C3%A6rkning/Fact%20sheet%20med%20E%20%9Dsp%C3%B8rgsm%C3%A5l%20og%20svar%20E%20%9D%20i%20relation%20til%20E%20%9DFortolkende%20meddelelse%20om%20oprindelsesangivelse%20for%20varer%20fra%20de%20omr%C3%A5de.pdf>
- 148 Svar fra Udenrigsministeriet <https://www.ft.dk/samling/20171/almdel/euu/spm/268/svar/1501285/1918888.pdf>
- 149 Svar fra EU-Kommissionens vedr. det irske forslags overensstemmelse med EU-retten. http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-8-2019-000081-ASW_EN.html
- 150 The Irish Times "State in firing line if ban on Israeli settlement imports passes" <https://www.irishtimes.com/news/politics/state-in-firing-line-if-ban-on-israeli-settlement-imports-passes-1.3629726?mode=amp>
- 151 https://www.ft.dk/ripdf/samling/20181/beslutningsforslag/b132/20181_b132_som_fremsat.pdf
- 152 <https://www.ft.dk/samling/20181/almdel/suu/spm/156/svar/1540185/1986670.pdf>

"Igen og igen har vi oplevet, at EU-systemet har været en bremseklo, når vi har ønsket at stille forslag, som sikrede bedre klima og miljø, forhindrede social dumping eller bare højnede fødevarerikkerheden, sundheden og dyrevelfærden. Gang på gang ser vi, hvordan EU vægter hensynet til det indre marked og de multinationale selskabers mulighed for at afsætte deres varer over alle andre hensyn. Samtidig har vi oplevet, at når vi fremførte dette demokratiske problem i debatter med andre politikere, så blev det ofte betvivlet.

Derfor besluttede vi sidste år i Enhedslisten, at prøve at afdække problemets omfang. Det er først og fremmest sket ved at stille hundredvis af spørgsmål til forskellige fagministerier for at få den 'officielle' sandhed frem i lyset. Langt størstedelen af eksemplerne i rapporten bygger derfor på konkrete juridiske vurderinger og fortolkninger af de gældende EU-regler foretaget af de relevante ministerier. Og selv vi er blevet overraskede over, hvor udbredt problemet er."

Uddrag af forordet

LÆS VIDERE HER

Læs mere om Enhedslistens EU-politik på vores hjemmeside:
www.enhedslisten.dk

